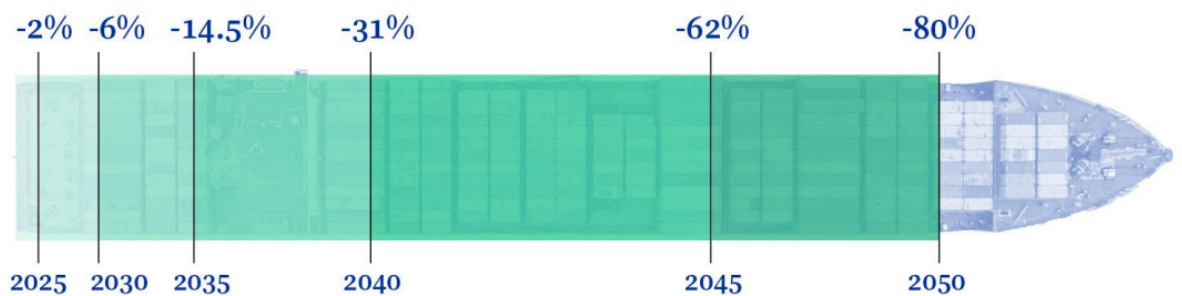

Sjövägen blir miljövägen

– Sjöfartens omställning i fem punkter

Nu ställer sjöfarten om till minskad klimatpåverkan, globalt och i EU. Men vad gäller egentligen? I denna PM sammanställer 2030-sekretariatet de fem viktigaste punkterna sjöfartens aktörer bör ha koll på.

1. **Globala klimatmål.** Eftersom sjöfarten huvudsakligen sker mellan stater och till stora delar på internationellt vatten, ligger den till stora delar utanför de nationella klimatmålen. Men IMO, sjöfartens FN-organ, har nu tagit fram klimatmål som gäller för hela sjöfarten: Jämfört med år 2008 ska klimatpåverkan per transporterad enhet minska med 40% till år 2030 och halveras i absoluta tal till år 2050.

2. **EU går före.** År 2050 ska EU bli världens första klimatneutrala region, och FuelEU Maritime slår fast att sjöfartens samlade klimatpåverkan ska minska med 80% till 2050. Redan år 2025 ska klimatpåverkan ha minskat med 2% jämfört med år 2020, sen skärps kraven stegvis. Målet gäller fartyg över 5000 ton, men inte fiskeflotta, isbrytare eller fartyg på mindre öar. Sjöfart inom EU omfattas fullt ut, sjöfart till/från EU omfattas till hälften. Målen kan nås med förnybara drivmedel, elektrobränslen, eldrift och effektivisering, och kan fördelas mellan fartyg – gör mer med det ena, mindre med det andra.
3. **Sjöfarten in i utsläppshandeln.** Sjöfarten förs stegvis in i EU:s utsläppshandel ETS, och måste köpa utsläppsrätter motsvarande dess klimatpåverkan: 40% år 2024, 70% år 2025 och all klimatpåverkan från år 2026. De första två åren omfattas bara koldioxid, därefter också utsläpp av metan och kväveoxid. Fartyg på över 5000 ton omfattas, en nivå som kan sänkas, och offshore-fartyg omfattas från år 2027. Liksom med FuelEU Maritime, ska alla utsläpp inom EU motsvaras av utsläppsrätter, och 50% av utsläppen till/från EU. Till skillnad från övrig utsläppshandel, återinvesteras medlen från köpen av utsläppsrätterna i en innovationsfond för sjöfartens omställning.

4. **Hamnar ska ställa om.** Från år 2030 ska alla större hamnar (minst 50 större passagerarskepp eller 100 containerfartyg per år) erbjuda landel. De som dockar utan att använda landel får böter, dock inte om fartyget är utsläppsfritt, om dockningen är på under två timmar eller om fartyget ligger för ankare. Medlemsländer ska också se till att förnybara icke-biobränslen (RFNBO) kan tankas av fartyg.
5. **Omställningen har många lösningar.** Sjöfartens aktörer kommer att välja olika lösningar beroende på förutsättningarna, såsom
  - a. **Eldrift:** Används för färjor över Öresund och pendelbåtar i Göteborg och Stockholm, passar för korta sträckor med möjlighet att ladda mer nattetid.
  - b. **Gas:** Färjor på flytande gas går redan till Gotland och Finland, kan kombineras med motorer för diesel eller olja.
  - c. **Metanol** liknar flytande drivmedel som sjöfarten är van vid, men med lägre energiinnehåll vilket gör att tankar måste vara större eller tankning ske oftare.
  - d. **Vätgas** tar mycket plats, infrastrukturen är dyr och skillnaden stor mot vad rederier är vana vid – därför kan omställningen till flytande ammoniak vara enklare.
  - e. **Biodiesel** kan ersätta fossil diesel och bunkerolja i befintliga fartyg, gärna med eldrift i hybridformat.
  - f. **Segel** kan halvera bränsleförbrukningen för långväga sjöfart, med segel på skeppet eller som drake ovanför. Också rotorsegel på däck kan minska förbrukningen.

Klimatnyttan av omställningen beror för de flesta drivmedel framför allt på hur de är framställda; flytande gas, metanol, vätgas, ammoniak och el kan vara fossilt eller förnybart. Därmed kan klimatnyttan också stegvis öka; det som till en början är fossilt kan successivt blir alltmer förnybart.

Detta är läget i mitten av år 2023. 2030-sekretariatet följer kontinuerligt utvecklingen, bidrar till att omställningen påskyndas och medverkar till att Sverige och svensk sjöfart har en ledande, näringslivsdriven roll. Genom att läsa våra nyhetsbrev, följa vårt arbete och kanske själv medverka som partner, håller du dig uppdaterad.

Sammanställt av Mattias Goldmann, 2030-sekretariatet, maj 2023

Läs mer

IMO:s klimatplan

<https://www.imo.org/en/MediaCentre/HotTopics/Pages/Cutting-GHG-emissions.aspx>

FuelEUMaritime

<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/file-fuel-eu-maritime>

HOPE

Vätgas för sjöfart, projekt med bl.a. RISE, Stena och 2030-sekretariatet,

<https://www.nordicenergy.org/article/hope-project-ripples-the-water-in-maritime-industry/>

2030-sekretariatet och Svensk Sjöfart

Ställ om till klimatsmart sjöfart!

<https://vt.se/debatt/artikel/stall-om-till-klimatsmart-sjofart/r16nv36j>